

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Lenka Bartoníčková

Téma práce: Směnka jako zajišťovací instrument

Rozsah práce: 57 stran (bez seznamu literatury a anotace)

Datum odevzdání práce: 13.3.2014

1. Aktuálnost tématu:

Použití směnek k zajištění je v dnešní době nejčastějším způsobem použití směnek (odhlédneme-li od použití směnek jako krátkodobých nástrojů financování v rámci směnečných programů) a praxe neustále přináší nové právní otázky a jejich řešení v rozhodovací praxi soudů. Proto zkoumání zajišťovacích směnek je stále aktuální, i když se nejedná o nástroj, který by byl novinkou. Aktuálnost zkoumání směnek navíc posiluje fakt rekodifikace soukromého práva.

2. Náročnost tématu:

Autorka se při zpracování diplomové práce musela seznámit nejen s platnou právní úpravou, ale musela zejména prostudovat judikaturu soudů a odbornou literaturu.

Základní metodou, kterou autorka použila, byla analýza platné právní úpravy a závěrů judikatury a odborné literatury.

3. Kritéria hodnocení práce:

Cíl své práce autorka vymezila takto (str. 1): „Hlavním cílem této diplomové práce je za pomoci odborné literatury a relevantní judikatury vymezit pojem a podstatu směnky jakožto instrumentu zajišťovacího. Klíčovým bodem je rovněž analýza řádného využití zajišťovací směnky v praxi, včetně postižení právních aspektů s tím spojených.“ Uvedený cíl se autorce v zásadě podařilo splnit. Autorka se záměrně rozhodla soustředit na hmotněprávní aspekty uvedené problematiky a procesněprávní otázkám se věnovala jen ve velmi omezeném rozsahu. Proto i analýza praktického použití směnky je omezena spíše jen na hmotněprávní aspekty.

Ačkoliv se autorce nepodařilo vyhnout určité popisnosti, přesto na některých místech práce prokázala schopnost samostatných závěrů.

Práce je rozdělena do osmi kapitol (kromě úvodu a závěru). První kapitola je věnována některým otázkám rekonstrukce soukromého práva a jejího dopadu na zajišťovací instrumenty. Druhá kapitola je věnována funkcím směnek a smlouvě o zajištění směnkou. Třetí kapitola je věnována náležitostem směnek a druhům směnek. Pátá kapitola pojednává o předmětu a rozsahu zajištění zajišťovací směnkou. Šestá kapitola je věnována směnečnému rukojemství. Předposlední kapitola pojednává o využití zajišťovací směnky (uplatnění zajišťovací směnky, prodej zajišťovací směnky a její osamostatnění). Poslední kapitola stručně pojednává o uplatnění směnky u soudu, resp. rozhodčího soudu.

Autorka zpracovala dostupnou odbornou literaturu. Nijak nepracovala se zahraniční odbornou literaturou. Ocenit lze práci autorky s judikaturou.

Z formálního hlediska práce splňuje všechny požadavky kladené na diplomové práce. Práce s citacemi je na odpovídající úrovni, stejně tak jazyková a stylistická úroveň. Zvláště lze ocenit, že práce obsahuje jen minimální počet tiskových chyb.

4. Další vyjádření k práci:

Zajímavé jsou úvahy autorky o tom, že zajišťovaná směnka má modifikovanou akcesoritu, protože dlužník má kauzální námitku relativní povahy (str. 7), přičemž tato akcesorita se v plné míře projevuje při vzniku směnky. Zajímavý je i závěr o tom, že u zajišťovací směnky zcela nemizí ani subsidiarita vůči zajišťované pohledávce (str. 8). Přesto i u zajišťovací směnky zůstává základním znakem abstraktnost. Na str. 41 autorka uvádí následující projevy modifikované subsidiarity zajišťovací směnky: požadavek existence zajištěné pohledávky, požadavek soudní vymahatelnosti zajištěné pohledávky a požadavek totožnosti majitele zajišťovací směnky s věřitelem zajištěné pohledávky.

Zajímavý je také názor, že zajišťovací funkce (vedle uhrazovací) se projevuje nejen u zajišťovacích směnek. Lze souhlasit s názorem autorky (str. 36), že díky avalu se zajišťovací směnka může stát kvalitním zajišťovacím nástrojem.

Diskutabilní je názor autorky (str. 14), že argument o tom, že směnka je zajišťovací, lze uvést jen podpůrně a pouze v případě, pokud se nelze dopátrat sporné skutečnosti jinými důkazními prostředky.

Na str. 23 autorka uvádí, že v závislosti na tom, zda je či není směnka opatřena rekta doložkou, je stanovena povinnost uvést jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno, není srozumitelná a není jasné, co tím autorka myslela.

Tvrzení autorky, že jako zajišťovací směnky se používají i směnky cizí na vlastní řad je diskutabilní (str. 25), protože převod takových směnek je pro výstavce rizikové.

Na str. 27 a 28 mluví autorka o vydavateli blankosměnky místo výstavce.

Lze souhlasit s názorem autorky, že při řádném využití zajišťovací směnky musí věřitel přihlídnout k její akcesoritě, jinak se vystavuje riziku námitek. Diskutabilnější je závěr, že musí přihlídnout i k subsidiaritě zajišťovací směnky (str. 38) a také názor, že pokud nelze vymáhat zajištěnou pohledávku, pak nelze vymáhat ani náhradní plnění ze zajišťovací směnky (str. 40).

Na str. 51 autorka uvádí, že pokud je převod zajištěné pohledávky bez současného převodu zajišťovací směnky smluvně zakázán a přesto by to věřitel učinil, byl by takový převod neplatný s ohledem na porušení smluvní povinnosti. S tímto závěrem nelze souhlasit, protože porušení smluvní povinnosti není důvodem pro neplatnost právního jednání.

Diskutabilní je závěr autorky na str. 57, že se v procesní fázi rozdílily mezi uhrazovacími a zajišťovacími směnkami stírají.

5. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě.

V rámci obhajoby by se autorka mohla vyjádřit k otázce, jestli lze zajišťovací směnku považovat za nástroj zajištění dluhu nebo za nástroj utvrzení dluhu.

V rámci obhajoby by autorka mohla také objasnit, co rozumí pod pojmem zajišťovací doložka a jak taková doložka může v praxi znít.

Na str. 41 autorka vyslovuje názor, že některé aspekty zajišťovací směnky by měl upravit zákon. V rámci obhajoby by mohla blíže objasnit, které aspekty zajišťovací směnky by měl upravit zákon, jak by je měl upravit a důvody pro takovou zákonnou úpravu.

Na str. 56 autorka pojednává o vymáhání směnky v rozhodčím řízení. V rámci obhajoby by autorka mohla objasnit, jestli lze v rozhodčím řízení uplatnit obdobná pravidla, jako ve směnečném řízení u obecného soudu.

Na str. 57 autorka vyslovila závěr, že pod vlivem nového občanského zákoníku dojde ke zvýšenému používání zajišťovací směnky, protože nový občanský zákoník je založen na zásadě dispozitivnosti. V rámci obhajoby by autorka mohla objasnit, proč povede zásada dispozitivnosti k rozvoji závazkových právních vztahů a k širšímu využívání zajišťovacích směnek.

6. Doporučení práce k obhajobě.

Práce splňuje všechny formální i obsahové požadavky kladené na diplomové práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň:

Navržený klasifikační stupeň: 2.

V Praze dne: 5. 4. 2014

.....
JUDr. Štefan Elek, Ph.D., LL.M.